

tem skrbeti, da se nabrani mrčes tudi pokonča. Ako se nabodeni popki tudi poberejo, je pokončanje še bolj popolno. Se ve, da se nasledki še le drugo spomlad poznajo, ker se s tim jeden del onih kukčevih ličink pokonča, ktere se še drugo leto plodé in množé.

Kdor si sadovnjak na novo zasaja, ta naj si izbere take drevesne sorte, ki krepko in hitro ženejo. S pametnim obrezovanjem in preudarjeno pognojitvijo, se dajo drevesa tudi h krepki in hitri rasti prignati. Tudi obroči okoli debla s katranom ali smolovcem namazani se priporočajo, ker branijo kukcem po deblu med vejevje vzlesti. Vendar pa se od takih obročev manj vspeha pričakovati, ker se kukei lahko perotnic poslužujejo in tako na drevo vzletijo.

Grof Henrik Attems pa štajersko sadjerejsko društvo.

V. Pridni sadjerejci kraj Save v Sevniskem okraji pridelajo mnogo sadja. Najzlahatniši sadež pa je tam jabelka voščénka, nemški Wachsapfel. Škoda pa je, da daljni kupci prepozno dohajajo, ko je mnogo sadja uže prodanega ali za tolklo stolčnega. Voščénke veljajo 5—6 fl. za 100 kilo, drugi namizni sadež 4—4 1/2 in moštni 2—2 1/2 fl. Mošta jabelčnega veliko prodavajo na bavarsko in virtenberško Nemško, v Esslingen, Ulm; mnogo sadja se izvozi po železnici in po Savi na Ogersko, dalje v Rumunsko in Rusko. Vedro jabelčnice pa velja po 2 1/2 fl.

Tudi prekrasni brežiški okraj šteje dokaj vrlih sadjerejcev in je želeti in svetovati, da se jih število še pomnoži, zlasti naj izbirajo si zlahatnih sort, ki sodijo za tamošnje kraje. Ako jim trtna uš res uniči vinograde, imeli bodo tem lepše sadunosnike in toraj precejšnji nadomestek.

Tržaške razstave udeležil je se edini g. baron Moškon iz Pišec. Svet je težka ilovica plastéca nad leithaškim apnenikom. Lega je krasna, prisojna, zavetna; le spomladi piše prav silno močan jug.

Na razstavo poslal je g. baron Mokšon sledeče sorte: beli, zimski tafelj, kaže to posebnost, da jabelka skoro nikoli niso črviva; zimski mašancelj, jako trpežen sad, na drevesi nikoli ne gnjuje, rudeča rajneta, portugizka (Mirling), fino namizno jabelko, jako trpežen sad, kanadaška rajneta, jako fini sadež, trpežen in dozori še le februarja ter dobi takrat fini, prijetni okus, lederarce, jako rodijo, pa proti novemu letu postane sadež vel, pa okus ima še vsakako izvrsten, le zunanja podoba se jim skazi, dalje jabelka maršalka, zlati peping itd.

Ormoški, ljutomerski, gornjeradgonski, št. lenartski, slov. bistriški, konjiški, mahrenberški, šoštanjski, šmarijski, rogački in kozjanski okraj niso bili na tržaškej razstavi celo nič

zastopani. Toraj grof Attems o njih nič ne poroča.

Ob konci teh sestavkov pa želimo, da se sadjerejstva naši sloveski posestniki povsod marljiveje in umneje poprimejo. Mnogo lepega prostora je še praznega. Požlahtnjenih dreves vsake sorte pa tudi cepičev zlahatnih je dobiti vsakemu, ki se za to resnobno potruđi in vsaj nekoliko za začetek žrtvuje.

Z veseljem pa moremo poročati, da se to res uže godi. Nekateré drevesnice na glasu so uže kar izpraznili in vse drevesje uže letošnje jesen pokupili in pozasadili. Bog daj blagemu delu svoj blagoslov!

Občni zbor kmetijske družbe štajerske bo 20. februarja p. l.

Cena hmelju je malo pritegnila: zatežki hmelj velja 160—170 fl. 50 kilo.

Živina dobila je lepo ceno. Na Dunaji so 10. dec. izvrstno plačevali pitane vole do 68 fl., krave do 59 fl. meterski cent žive teže.

Sejmi 29. dec. Teharje, 2. jan. 1884 Buče in Brenska gora. 3. jan. Gradec, Radgona.

Dopisi.

Iz Maribora. (Igralci — prvak Nagele.) Mesar Kleišek je veliko denarjev zagrabil in ves obupan se vrgel železniškemu hlaponu pod kolesa, da je bil strašno raztrgan. Njegovi prijatelji igralci bili so vsled tega pred sodnijo pozvani in zaradi igranja prepovedanih iger obsojeni, namreč mesarji Polegek, Kranjc, Lorber in Repnik, dalje kavarnar Petovar in upokojeni krajsiski tajnik Bankalari, plačajo vsak po 300 fl., mesar Fritz pa samo 100 fl., ker je 90 fl. vdovi Kleišekovej nazaj dal. Kaznina 1900 fl. pripadne siromaškej kasi mestnej pa vdova bi jih tudi potrebna bila. — Šulvereinski prvak Nagele je Razvančanom obesil veliko šolsko palačo. Ljudem se uže lasi ježijo zaradi plačevanja, ki bi jih utegnulo še dohiteti. Zato se Pohorčani uže v stran vlečejo in iz Hoč so samo 4 šulvereinerji bili dobiti. V Bresternici bil je šulvereinskej „Ortsgruppe“ izvoljen Ursig v načelnika, Wiesthaler v namestnika, Zwetler v denarničarja, sami častilci Seidlnovi garde. Čudno le je, kako je kamški župan Posch med take ljudi zagazil. Pričakujemo, da položi dvomljivo čast zapisničarja šulvereinskega! Iz Maribora bil je navzoč tudi zraven znanega dr. Mallyja tudi znani Hammer-Amboss pa njegov brat „Hans“, ki je baje od nemčurjev odbran, da jim pomaga barona Goedelna spodrinoti pri prihodnjih volitvah. Bo težko kaj. Iz Konjic je ponemčeni dr. Lederer in iz Weiza privandrani Sutter pismo poslal, ki je tako za Slovence žaljivo, da bo treba še posebič o tem spregovoriti. Dr. Lederer se dela nevednega, ter ima slovenska

tla, na katerih si je on uže lepo premoženje napravil, za nemško zemljo, katero je baje treba oteti Slovencem; te ima za „halbcivilisirt“, t. j. Slovenci smo še na pol divjaki. Zakaj pa tedaj ne pobriše med „ganz civilisirte“ Nemce?

Iz Sevnice. (Srečno podrli) smo nemčurstvo v kmetijski podružnici. Pri volitvi dne 16. t. m. dobila sta Kautschitsch in Auserer le 21 glasov, čeravno sta žene in otroke v volitevski boj zapodila. G. Franc Lenček, grajščak na Blanici, je v predsednika izvoljen s 23 glasi. Tudi ves odbor je naroden. Gospodarstvu bo to na veliko korist; kajti nemškutarjem je le za politiško rogovilstvo bilo mar. Dokaz temu je, da hočejo sedaj iz kmetijske družbe izstopiti, ker ne morejo več komandirati. Novi predsednik je dober gospodar in povsod podpira umno kmetovalstvo. Dobil je premijo za bika, pa jo dal med kmečke posestnike razdeliti. Kautschitsch je pa uže tri premije tiho v svoj žep djal. Je pač nekaj razločka med narodnim in nemškutarskim Slovencem!

Iz Koujškega okraja. (Okrajni zastop, okrajni šolski svet, župan v Grušovji.) Imeli smo 18. t. m. volitev načelnika za okrajni zastop. Bilo je prišlo 13 narodnih volilcev in 19 (polno število) nasprotnikov. Izvoljen je gospod E. Mulley Vitanjčan; s tem je skoraj vse rečeno. Pri razpravi o tem, ali je volitev Matija Flisa v okrajni zastop postavna ali ne, trdil je ta učeni gospod, da volitev ni postavna, ker je volilni odbor tačas 3 nemčurjem, ki niso svojih povabil seboj imeli, volitev prepovedal. Trdil je, da so povabila le znamenje, da sme volilec v dvorano, če je pa znan, da sme brez povabila v dvorano in k volitvi. Nasprotovalo se je, da tačas še obče znanega gospoda župnika od sv. Jungerte brez povabila v dvorano in k volitvi niso pustili, tako da je moral po list, kterega je v gostilni pozabil, poslati. Kar mi storimo, če je še tako v redu, nam hočejo nasprotniki podreti. Razvidi se pa, kako važno je vedno povabila seboj nositi, ki so tudi zarad tega važna, da se volilec ž njimi izkaže. Akoravno smo v manjšini, nas je vendar eno razveselilo, to je, da naša dobra reč napreduje in da značajni in odločni možje z nami se bojujejo: Ne vdajmo se! Novega učitelja bomo namesto g. Serajnika dobili. Naš krajni in okrajni š. svet sicer mrgoli nemškutarjev, vendar smo prepričani, da si bodo učitelja zbrali, ki je sposoben za to, da podučuje na šoli, kjer je na stotine slovenskih otrok. Sliši se sicer, da udi šulverajna za nekoga šulverajnarja, ki iz slovensčine še izpita nima, močno agitirajo, pa upamo da je to le grdo obrekovanje. Ravno mi pride na misel, smejo li učitelji od šulvereina tisti „Judežev groš“ jemati? Meni se pač tako zdi: učitelj, ki

je od vlade plačan za to, da podučuje po načrtu od postave potrjenem, mora s plačo zadovoljen biti in tako podučevati, kakor mu postava narekava. Če s plačo ali načrtom ni zadovoljen, si lahko drugo službo poišče. Da šulverajnarški učitelji resnico mojega mnenja tudi „čutijo“, razvidi se iz tega, da dotični učitelji svojo „Ehregabe“, v našini Judežov groš, le po skrivnem sprejemajo. Gospodi, zakaj se skrivate, če Vas čast doleti? Ven na svetlobo z grošem, da vsakomu v lice povemo, kaj o njem mislimo! — Mesto strokovnjaka v okrajnem šolskem svetu bilo je tudi za g. Serajnikom izpraznjeno. Učitelji našega okraja imeli so 13. t. m. volitev namestnika. Glasi so se cepili. Eni so volili šulverajnerja našega nadučitelja g. Kapuna, drugi pa Zreškega nadučitelja g. Tribnika. Za ožjo volitvo bil je zadnji izvoljen. Tudi mi smo s to volitvijo zadovoljni. Strokovnjak mora vendar nadarjen in za svoj stan navdušen biti. G. Kapun pa, kteremu tudi svojih zmožnosti ne odrekujemo, že nekaj let v višjih razredih, to je v 4. in 5. razredu ljudske šole ne podučuje. Ali je to le naključje? Mislimo, da v gornjih 2 razredih podučevati, kjer je več zmožnosti treba, je nalog nadučitelja. To nadučiteljsko službo pa opravlja vsa ta leta prav marljivi podučitelj. Upamo in pričakujemo od pravice našega krajnega in okrajnega šolskega sveta, da bode temu podučitelju do izpraznjene učiteljskega mesta po svojej moči pomagat. — V Grušovji bila je zadnja nedelja volitev župana. Izvoljen je vrli kmet Anton Mec. Prejšnji župan le še v odboru sedi. Največa zguba jo to gotovo za Verholskega župana Saikota. ki nima več „nemškega“ župana za soseda.

Iz Slovenskih goric. (Šolstvo.) Po večkratnih prošnjah od strani različnih krajnih in okrajnih šolskih svetovalcev doletela je k nam na slovenski Štajer med vinorejsko ljudstvo novost od dež. šol. sveta v Gradci, vsled ktere je dovoljeno, da se smejo šole zopet začetkom novembra, a ne kakor poprej, sredi oktobra početi. Kako težavno je to bilo, vé vsak učitelj, kteri je imel večkrat priložnosti, se okoli praznih klopi med 4 stenami v postavno za pouk predpisanih urah hoditi. Pri takšnih začetkih šolskega poučevanja pa se mnogokrat pojavi marsikaj, kar je objaviti vredno. Nekteri roditelji se namreč sè svojimi za šolo godnimi otroki vred preselijo in priselijo iz sosednih župnij. Po sedaj obstoječem šolskem zakonu pa mora se v za šolsko dobo odločenih letih šola pohajati in tako se primeri, da pride večsah naenkrat po več učencev iz različnih sosednih župnij v novo šolo. Ti so iz slovenskih šol in vsi dobro oborožani z nemškimi spricivali in le malo jih je ali skoraj nobeden, ki bi ne prinesel iz skoraj vseh predmetov svoj zelo pomenljivi „sg“! Učitelj se vsled tega nad

tako po spričevalu izvrstnimi učenci raduje, pa ko se sam osvedoči, res žaluje. Otrok ni kriv, če poleg svojega „sg“ namer na „m“ čitati ne zna, ker istinito nahaja se več med takšnimi dobro nadarjenih otrok. Temu je krivo to, da se, kakor sem se sam osvedočil že večkrat, v slovenskih šolah popolnem vratomolno, protipostavno v začetku šolanja, ako pa ne pa v začetku 2. čitaj! drugega šolskega leta, začne lomiti nepoznano nemščino, na zamudo tega, kar ima predpisanega, na kvar blaženju srca in razvijanju vseh višjih in lepših zmožnosti, za vse najboljše, najlepše, najsvetejše, da, za navadno življenje najpotrebnejše. Pamenten oča, kateri mora plačevati in vzdrževati vse, ne bi nikdar ne tirjal takšnih proti vsaki pameti zmešanih šol, ako bi vedel, da je domača šola le za to, da se imajo njegovi otroci naučiti v razmerno kratkem času vsega potrebnega za to in uno življenje, ako bi vedel kako težavno je 80—100 in še več otrok le samo v materinščini dobro naučiti krščanskega nauka, čitati v materinščini tako, da ga ne samo vsaki rad posluša, nego da tudi otrok to, kar je čital, tudi dobro razume, zopet svojimi besedami ponavlja, in kar je v katerem čitanju navihtega in blagega, da se to popolnem njegovega srca polasti, da se po tem ravna in pošteno obnaša; ako bi vedel prosti človek, kako potrebno je v sedajšnjem vsakem obziru lagodnem času vsem dobro računati znati, kako v poljedelstvu in drugih strokah napredovati. Na dalje, naj bi se kmetom vendar razjasnilo, naj se tisti gospodje, ki so mnogo let po visokih šolah hlače trgali, rajše se naučili bili do dobrega dveh ali več jezikov, da bi se lože z njimi obuevalo. Domače šole vendar niso zaradi tega, da bi se otrok v par letih mogel poleg materinščine še drugega jezika naučiti, da bi se jim pozneje loži pisma v tujščini pošiljala. V tej reči tavajo ljudje še v prevelikej nevednosti. Čudno pa je še to, da celo prav izobraženi učitelji, ako prav dobro vedo, da prazno slamo mlatijo, si vendar še več nalagajo, kakor postava veleva. Naj se to vendar prevdari.

Iz Celja. (Preklic.) Prostovoljno podpisani naznanjam s tem listom vsem dragim sosedom in znancem v celjski okolici, da srčno obžalujem nesrečni korak, ki sem ga storil pri volitvi pretečeni tork. Akoravno sem poprej obljubil slovenskim možem, da bom pri tej volitvi le za nje glasoval, so me zvitih liberalci in nemškutarji tako premotili v sobani, kjer se je volilo, da nisem vedel kaj sem pred volitveno komisijo govoril. Namesto dragega Lipovškega sem žalibog izgovoril ime nekega nemškutarja in tako pripomogel, da je bil slednji izvoljen namesto Lipovškega. Zato prosim očitno vse poštenjake v celjski okolici, naj mi tega ne vštejejo za zlo; vse može slovenske pa opo-

minjam, naj se nemčurjev in liberalcev izogibljejo že od daleč, da njih ne premotijo, kakor so mene.

Franc Majer,
posestnik na Polulah.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Naš cesar se brani obiskati italijanskega kralja v Rimu, kder stoluje papež; toda voljen je obiskovanje vrniti v Florenciji, Turinu, Milanu itd. Sedaj tiščijo liberalci na to, naj bi cesarjevič Rudolf posnehal nemškega cesarja in v imenu očeta svojega obiskal kralja in papeža v Rimu. — V Trstu so odprli slovesno nov oddelek tamošnjega pristanišča za ladije, ki je stalo veliko milijonov; sedaj bodo leži blago na ladije nalagali. Slovenski starši so tržaški mestni in deželni zbor prosili za slovensko ljudsko šolo. Poslanec Naberger je prošnjo podpiral krepko pa italijanska večina jo je vrgla pod klop. Lahoni pa nemški liberalci so polni sovražstva do Slovanov. — Celjski nemčurji uže begajo volilce ptujškega okraja z izmišljenimi kandidati za Hermanov sedež v državnem zboru. Slovenci se ne damo motiti, najprvlje volimo narodne volilne može. — Ljubljana prosi pri ministerstvu, naj eden sedež štirih glavnih železniških ravnateljstev njej da. Tagespošta se uže jezi in se boji, da bi potem Slovenci dobili dobre službe na železnicah. No, zakaj bi pa jih samo Nemci smeli imeti? Naravno bi vendar bilo, da bi namesto sedanje slovensčine nezmožnih tujcev bili Slovenci nameščeni pri železniških stacijah na Slovenskem. Dal Bog, da bi ljubljanska prošnja uslišana bila; mnogo Slovencev bi doma dobrih služeb dobilo, ki sedaj v tujih deželah se klatijo s trebuhom za kruhom. Dalmatinski Hrvati se znebijo v kratkem nepovoljnega jim c. k. namestnika fml. Jovanoviča; namestnijski svetovalec Pavič, bivši mariborski okrajni glavar, je tudi uže Zadar zapustil. — V hrvatskem saboru v Zagrebu so pristaši Starčevićevi narodno stranko precej robato pa žali Bog le preveč z resničnimi razlogi napali. Narodna stranka maščevala je se s tem, da je Starčeviću in Piletiču dala ukor in za 8 sej izključila. To pa ne bo veliko pomagalo. Madjarska politika na Hrvatskem se po krivici šopiri kot narodna politika!

Vnanje države. Nemški cesarjevič se je iz Italije vrnil domov, pravijo, prav zadovoljen z obiskovanjem pri papeži in italijanskem kralji. Veselje motili so le nekateri rogovileži, ki so zopet rohneli zoper Avstrijo in kričali: Evviva Oberdank. Ali je ta krik res bil tako nepovoljen Italijanom, kakor se delajo, to jim ne verjamemo. — Ruski car peljal se je na lov, konji se splašijo in car je hipoma iz sani vržen tako silno ob drevo, da se je ob levo ramo hudo